

Pirkt vai nepirkt nelegāli iegūtus datus?

Aksels Rēcs*

Neviens īpaši labprāt nodokļus nemaksā. Tas nav nekas jauns, vienalga kurā valstī. Tanī pašā laikā cilvēki no valsts parasti daudz ko gaida, sūdzas, ka nav remontētas skolas, ceļi ir bedraini. Proti, abas šīs vēlmes – labi valsts pakalpojumi un zemi nodokļi - ir grūti apvienojamas.

Jo lielāku naudu pelna, jo lielākas mēdz būt iespējas nemaksāt nodokļus. Daudziem netrūkst kriminālas enerģijas un dažām valstīm pietiek drosmes tādiem palīdzēt.

Saistībā ar finanšu krīzi ir saasinājies konflikts starp Šveici un citām valstīm. Pirms diviem gadiem Vācijas ārējais izlūkdienests saņēma piedāvājumu par 5 miljoniem eiro iegādāties disku ar datiem no vienas bankas Lihtenšteinā. Toreiz Vācijas valdībai tika pārņemta tirgošanās ar zagtām mantām. Toreizējais finanšu ministrs teica, ka viņam tas bija dzīves darījums, jo Vācijas VID iekasēja kādus 300 miljonus eiro nodokļos.

Tagad pie varas ir jauna koalīcija no konservatīviem kristīgiem demokrātiem un liberāļiem, un tai tiek piedāvāts par 2, 5 miljoniem eiro nopirkt disku ar datiem par kontiem kādā Šveices bankā.

Nav brīnums, ka kreisās, opozīcijā esošās partijas, piedrojas šādu darījumu atbalstošajai pusei un izmanto šo tēmu, lai aizstāvētu maznodrošinātos cilvēkus un viņu dusmas par tiem «biezajiem», kas nodokļus nemaksā. Aptaujas rāda, ka tautas vairākums ir par pirkšanu.

Pirms diviem gadiem neviens no apsūdzētiem īpaši neprotēja, visi vēlējās pa klusu tikt galā. Līdz šim tikai viens apsūdzētais iesniedzis savu lietu konstitūcijas tiesā, argumentējot, ka dati esot iegūti nelegālā ceļā. Apgabaltiesa viņa prasību jau noraidījusi.

Tā kā tāda lieta notiek jau otro reizi, juristi diskutē jautājumu, vai drīkst nelegāli iegūtus datus izmantot tiesas prāvā. Kamēr ASV, kā zināms no seriāliem, tas nav ļauts, Vācijas policija uzsver, ka ļoti bieži tikai nelegālā ceļā var uzsākt izmeklēšanu, arī opozīcija atgādina, ka par liecībām bieži maksā atlīdzinājumu, vai arī likumi paredz nenotiesāt personu, kura atsakās no līdzšinējām darbībām un sadarbojas ar valsts iestādēm.

Žurnālisti komentāros argumentē pretī, ka policija ar šādu argumentāciju varētu spīdzināt noziedzniekus, lai atklātu smagus noziegumus.

Problēmu saasina fakts, ka Šveice nav ES dalībvalsts, un tās iestādes nepalīdz ES dalībvalstu nodokļu administrācijām izmeklēšanā. Šveices Kriminālkodeksā turklāt ir nošķirta nodokļu

nemaksāšana un krāpšana. Krimināli sodāma ir tikai krāpšana, kad cilvēks melo, lai slēptu savus ienākumus. Vācijā nav šādas atšķirības, arī par vienkāršu nodokļu nemaksāšanu varētu piespiest cietumsodu līdz desmit gadiem. Neviena valsts nevar uzspiest otrai ieviest savu likumdošanu. Ar Šveici pašlaik noriet valdību sarunas par nodokļu dubultās neaplikšanas līgumu, kas jau ir noslēgts ar ASV. Šveice par katru cenu grib izvairīties no datu apmaiņām. Gan Šveices banku rīcība, gan Vācijas lēmums pirkt vai nepirkt zagtus datus morāles jautājums.

Iepretim visām šaubām Šveices valdība īpaši skaļi neprotestē. Pārmest citiem datu zādzību nav tik vienkārši, jo Šveices bankas pašas ar savu darbību (noslēpumu) atkal citus mudina uz tādu noziegumu kā nodokļu nemaksāšanu – neskatoties uz faktu, ka melnā nauda no organizētas noziedzības, tāpat arī ārvalstu diktatoru nauda gadu desmitus tika uzglabāta Šveices bankās.

Protams, nenoraidāms fakts un pretarguments ir, ka valsts, kas sevi uzskata par tiesisku, piekrītot nelegāli iegūtu datu pirkšanai un paredzot tam naudu, tagad atbalsta kriminālas darbības. Arī tas ir morāles jautājums un par to ir iesniegta sūdzība pret Angelu Merkeli. Interesanti arī, ka, saskaņā ar advokātu pieredzi, liela daļa cilvēku, kas šādi savu naudu ieguldīja Šveicē, ir gados vecie ļaudis, kas ne reizi vien piedzīvojuši naudas vērtības zudumu sakarā ar Vācijas vēsturi un kariem.

* biznesa augstskolas Turība Komunikāciju zinātņu katedras docents